

กักกันพืชกับภารกิจด้านอารักขาพืชระหว่างประเทศ

อลงกต โพธิ์ดี^{1/} วาสนา ฤทธิไธสง^{1/}
Alongkot Phodee^{1/} Wasana Ridthaisong^{1/}

การเคลื่อนย้ายพืช และผลิตผลพืชระหว่างประเทศอาจทำให้เกิดความเสี่ยงในการนำเข้ามา (introduction) และการแพร่กระจาย (spread) ของศัตรูพืช การกักกันพืช (plant quarantine) และการอารักขาพืชระหว่างประเทศ (international plant protection) จึงมีบทบาทสำคัญในการป้องกันและลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ทั้งนี้ จากความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศในปัจจุบันมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วทำให้การนำเข้าและส่งออกพืช ผลิตผลพืช และวัสดุการเกษตรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นความเสี่ยงอย่างยิ่งต่อการแพร่กระจายของศัตรูพืชจากแหล่งหนึ่งไปยังอีกแหล่งหนึ่ง รวมถึงส่งผลให้ความเสี่ยงในการแพร่กระจายของศัตรูพืชต่างถิ่นทวีความรุนแรงขึ้น ศัตรูพืชเหล่านี้สามารถสร้างความเสียหายต่อผลิตผลทางการเกษตร ความหลากหลายทางชีวภาพ และเศรษฐกิจของประเทศ หากไม่มีการควบคุมที่เหมาะสม ดังนั้น การกักกันพืช และการอารักขาพืชระหว่างประเทศจึงเป็นกลไกสำคัญในการรับมือ

ความหมายการกักกันพืช

คำว่า “กักกัน” หมายถึง ไม่ให้ล่องพ้นเขตที่กำหนดไว้ หรือกำหนดเขตให้อยู่ ส่วนคำว่า “quarantine” มาจากคำว่า “quadraginta” ซึ่งเป็นภาษาละติน และ “quaranta” ซึ่งเป็นภาษาอิตาเลียน โดยทั้งสองคำนี้ มีความหมายว่า “สี่สิบ” แรกเริ่มเดิมทีคำว่า quarantine ถูกนำไปใช้ในช่วงระยะเวลาที่กักกันเรือที่เดินทางมาจากประเทศที่มี

โรคร้ายแรงกำลังระบาดอยู่ เช่น กาฬโรค อหิวาตกโรค ไข้เหลือง ลูกเรือและผู้โดยสารจะถูกบังคับให้อยู่บนเรือซึ่งจอดอยู่ห่างฝั่งเป็นระยะเวลาหนึ่ง นานพอที่โรคร้ายที่อาจจะติดมากับลูกเรือหรือผู้โดยสารจะปรากฏให้เห็น จึงจะได้รับอนุญาตให้ขึ้นฝั่งได้ เรื่องดังกล่าวนี้มีรายงานว่าเริ่มมีในประเทศแถบเมดิเตอร์เรเนียน ตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ 14

ความหมายของคำว่า “กักกัน” ถูกนำมาใช้โดยเริ่มจากเรื่องราวของโรคมุขม มาเป็นเรื่องราวของโรคสัตว์ และต่อมาภายหลังครอบคลุมมาถึงศัตรูพืชด้วยโดยใช้คำว่า “กักกันพืช” ซึ่งตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “plant quarantine” ซึ่ง “การกักกันพืช” หมายถึง กิจกรรมทั้งหมดที่มีรูปแบบเพื่อป้องกันการนำเข้า หรือการแพร่กระจายของศัตรูพืชกักกันชนิดต่าง ๆ หรือเพื่อทำให้มั่นใจในการควบคุมศัตรูพืชเหล่านั้นอย่างเป็นทางการ

การกักกันพืช: กลไกป้องกันการแพร่กระจายของศัตรูพืช

การกักกันพืชเป็นมาตรการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการนำเข้า หรือการแพร่กระจายของศัตรูพืชกักกัน หรือเพื่อจำกัดผลกระทบทางเศรษฐกิจของศัตรูพืช โดยการนำตัวบทกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือวิธีดำเนินการที่เป็นทางการใด ๆ มาใช้ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันมิให้ศัตรูพืชแพร่กระจายจากแหล่งหนึ่งไปยังอีกแหล่งหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นภายในประเทศหรือระหว่างประเทศ

^{1/} สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช กรมวิชาการเกษตร ถ.พหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900

^{1/} Plant Protection Research and Development Office, Department of Agriculture, Phahonyothin Rd., Lat Yao, Chatuchak, Bangkok 19000. Thailand

ประเทศไทยได้ประกาศใช้ตัวบทกฎหมาย เรียกว่า “พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507” ซึ่งมีผลใช้บังคับ เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2507 จนถึงปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบางมาตราโดยพระราชบัญญัติกักพืช (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติกักพืช (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2551 เพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพการณ์ในเวลานั้น ๆ โดยกฎหมายว่าด้วยการกักพืชนี้จะมอบอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกรมวิชาการเกษตร ซึ่งจากกฎหมายนี้ สามารถยกเว้นระเบียบข้อบังคับสุขอนามัยพืชต่าง ๆ หรือหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขได้

การอารักขาพืชระหว่างประเทศ: กรอบความร่วมมือระดับโลก

การกักกันพืชของแต่ละประเทศจะดำเนินการภายใต้กรอบของ “อนุสัญญาว่าด้วยการอารักขาพืชระหว่างประเทศ (International Plant Protection Convention)” ซึ่งเป็นอนุสัญญาที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) ปัจจุบันมี 185 ภาควิชาการ โดยประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีคู่สัญญา ลงนามเมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2494 และให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2521 ทั้งนี้ อนุสัญญาว่าด้วยการอารักขาพืชระหว่างประเทศ ฉบับตัวบทแก้ไขใหม่ที่ได้รับการอนุมัติโดยที่ประชุมสมัชชาองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ ในสมัยประชุมที่ 29 เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2540 (ค.ศ. 1997) ซึ่งภาคีคู่สัญญาต่าง ๆ

- *โดยการยอมรับ* ความจำเป็นสำหรับความร่วมมือระหว่างประเทศในการควบคุมศัตรูพืช และผลผลิตพืช และในการป้องกันการแพร่กระจายระหว่างประเทศ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การนำเข้ามาในพื้นที่ที่อยู่ในอันตราย

- *โดยการยอมรับ* ว่ามาตรการสุขอนามัยพืชควรมีการชี้แจงได้ตามหลักวิชาการ โปร่งใส และไม่ควรนำมาใช้ในรูปแบบที่ประกอบกันให้เป็นไม่ว่าวิธีการเลือกปฏิบัติตามอำเภอใจหรือปราศจากเหตุผล

หรือข้อจำกัดที่แอบแฝง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการค้าระหว่างประเทศ

- *โดยความปรารถนา* ที่จะให้มั่นใจการประสานงานอย่างใกล้ชิดของมาตรการที่มีการกำกับให้เข้าสู่ความมุ่งหมายเหล่านี้

- *โดยความปรารถนา* ที่จะจัดให้มีกรอบสำหรับการพัฒนาและการประยุกต์ใช้มาตรการสุขอนามัยพืชที่ปรับให้กลมกลืน และการขยายความมาตรฐานสากลถึงผลที่เกิดผลนั้น

- *โดยการคำนึงถึง* หลักการที่ได้รับการรับรองในระดับสากลที่ใช้ควบคุมการป้องกันสุขภาพของพืช มนุษย์ และสัตว์ และสิ่งแวดล้อม

- *โดยการสังเกต* ข้อตกลงที่ได้สรุปเป็นผลมาจากการเจรจาการค้าพหุภาคีรอบอุรุกวัย รวมถึงความตกลงว่าด้วยการใช้บังคับมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Agreement on the Application

of Sanitary and Phytosanitary Measures) ได้ตกลงกัน ทั้งสิ้น 23 มาตรา (ARTICLE) ซึ่งมาตรา 4 (ARTICLE IV) “บทบัญญัติทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมการเกี่ยวกับองค์การสำหรับการอารักขาพืชแห่งชาติ” ได้ระบุไว้ โดยสรุปได้ดังนี้

1. ภาคีคู่สัญญาจะต้องจัดเตรียมอย่างสุดความสามารถสำหรับองค์การอารักขาพืชแห่งชาติ (National Plant Protection Organization) อย่างเป็นทางการ โดยมีหน้าที่รับผิดชอบหลักที่กำหนดไว้ในมาตรานี้

2. ความรับผิดชอบขององค์การอารักขาพืชแห่งชาติอย่างเป็นทางการจะต้องรวมถึงสิ่งต่อไปนี้ เช่น การออกใบรับรองที่เกี่ยวข้องกับระเบียบข้อบังคับสุขอนามัยพืชของภาคีคู่สัญญาผู้นำเข้า การเฝ้าระวัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับวัตถุประสงค์ของการรายงานการเกิดขึ้น การระบอด และการแพร่กระจายของศัตรูพืช และการควบคุมศัตรูพืชเหล่านั้น การตรวจสอบสินค้าที่ส่งมอบและการกำจัดการเข้าทำลายหรือการฆ่าเชื้อโรคในสินค้าที่ส่งมอบที่เป็นพืชและผลผลิตพืชที่เคลื่อนย้ายระหว่าง

ประเทศ การดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืช และการฝึกอบรมและการพัฒนาพนักงาน

3. ภาศึคู้สัญญาจะต้องจัดเตรียมอย่างสุดความสามารถเพื่อการกระจายข้อมูลภายในอาณาเขตของตนเกี่ยวกับศัตรูพืชควบคุมและวิธีการป้องกันและควบคุม การวิจัยและการสอบสวนในด้านการอารักขาพืช การออกระเบียบข้อบังคับสุขอนามัยพืช และการปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่อาจจำเป็นสำหรับการปฏิบัติตามอนุสัญญานี้

นอกจากนี้ อนุสัญญาว่าด้วยการอารักขาพืชระหว่างประเทศได้พัฒนา “มาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรการสุขอนามัยพืช (International Standards for Phytosanitary Measures)” ทั้งนี้ ข้อมูล ณ เดือนมีนาคม 2568 มีมาตรฐานที่ได้รับการรับรองแล้ว 46 ฉบับ (ฉบับที่ 30 กำลังถูกเพิกถอน) โดยมาตรฐานนี้บางฉบับมีภาคผนวก (Annex) ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ระเบียบวิธีการวินิจฉัย (Diagnostic Protocol) 34 ฉบับ การปฏิบัติหรือการบำบัดด้านสุขอนามัยพืช (Phytosanitary Treatment) 43 ฉบับ และมาตรฐานสินค้า (Commodity Standard) 1 ฉบับ ซึ่งมาตรฐานเหล่านี้ได้รับการยอมรับโดยคณะกรรมการมาตรการสุขอนามัยพืช (Commission on Phytosanitary Measures) ภายใต้กรอบขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ เพื่อเป็นมาตรฐานระหว่างประเทศในการปกป้องเกษตรกรรมยั่งยืนและเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารโลก ปกป้องสิ่งแวดล้อม ป่าไม้ และความหลากหลายทางชีวภาพ และส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและการค้า

อนึ่ง “ความตกลงว่าด้วยการใช้บังคับมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช” ภายใต้องค์การการค้าโลก (WTO) ระบุไว้ว่าไม่มีการห้ามสมาชิกจากการนำมาใช้หรือการบังคับใช้มาตรการที่จำเป็นเพื่อป้องกันชีวิตหรือสุขภาพมนุษย์ สัตว์ หรือพืช ภายใต้ข้อกำหนดว่าจะต้องไม่นำมาตรการเหล่านั้นไปใช้ในลักษณะที่ก่อให้เกิดวิธีของการเลือกปฏิบัติตาม

อำเภอใจ หรือที่ไม่มีเหตุผลระหว่างสมาชิกในกรณีมีเงื่อนไขเดียวกันทั่วไป หรือข้อจำกัดทางการค้าระหว่างประเทศโดยแอบแฝง

บทบาทของกลุ่มวิจัยการกักกันพืชกับภารกิจด้านอารักขาพืชระหว่างประเทศ

กรมวิชาการเกษตรในฐานะองค์การอารักขาพืชแห่งชาติที่เป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์การสร้างขีดความสามารถด้านสุขอนามัยพืชแห่งชาติของอนุสัญญาว่าด้วยการอารักขาพืชระหว่างประเทศ และเป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการควบคุมกำกับดูแลพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และมีหน้าที่รับผิดชอบต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาว่าด้วยการอารักขาพืชระหว่างประเทศ โดยแบ่งส่วนราชการซึ่งมีสำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืชที่มีภารกิจเกี่ยวกับการศึกษา ค้นคว้า วิจัย สำรวจ รวบรวม เฝ้าระวังและจำแนกเกี่ยวกับแมลง สัตว์ศัตรูพืช โรคพืช วัชพืช และการกักกันพืช รวมทั้งวิธีป้องกันและกำจัดที่เหมาะสม รวมถึงการให้บริการวิชาการ เตือนภัยศัตรูพืช และเทคโนโลยีด้านอารักขาพืชแก่เจ้าหน้าที่ เกษตรกร เอกชน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

“กลุ่มวิจัยการกักกันพืช” เป็นกลุ่มวิจัยหนึ่งภายใต้สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในแต่ละกลุ่มงานที่เกี่ยวข้องกับภารกิจด้านการอารักขาพืชระหว่างประเทศ ดังนี้

1. กลุ่มงานวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืช มีหน้าที่ ดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืช และกำหนดมาตรการสุขอนามัยพืชต่าง ๆ รวมถึงข้อกำหนดการนำเข้าด้านสุขอนามัยพืช ซึ่งเป็นมาตรการสุขอนามัยพืชเฉพาะที่จัดทำขึ้นโดยประเทศไทยเกี่ยวกับสินค้าที่ส่งมอบซึ่งเคลื่อนย้ายเข้าสู่ประเทศ ที่ผ่านมาได้ดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชและกำหนดข้อกำหนดการนำเข้าด้านสุขอนามัยพืช โดยออกเป็นประกาศกรมวิชาการเกษตรซึ่งอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 (2) แห่งพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติกักพืช (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2551 เช่น เงื่อนไขการนำเข้าเมล็ด

พันธุ์พริก มะเขือ มะเขือเทศ และข้าวโพดจากทุกแหล่ง เงื่อนไขการนำเข้าผลแอปเปิลสดจากเกาหลีใต้ ญี่ปุ่น เนเธอร์แลนด์ เบลเยียม เยอรมนี โปแลนด์ ฝรั่งเศส อิตาลี ตุรกี แคนาดา อเมริกา ซิลิ แอฟริกาใต้ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ นอกจากนี้ ยังมีผลไม้สดอื่น ๆ อาทิ ส้ม องุ่น อะโวคาโด แอปริคอต เชอร์รี่ กีวี เมล่อน เนคทารีน ท้อ สาลี่ พลัม พลับ ทับทิม สตรอเบอร์รี่ จากอีกหลายแหล่ง รวมถึงผลิตผลพืชอื่น เช่น มะพร้าว มันสำปะหลัง ข้าวโพด อ้อย ยาสูบ มันฝรั่ง เป็นต้น

นอกจากการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าพืช และผลิตผลพืชแล้ว ยังดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลทางวิชาการ (technical information) เพื่อประกอบการยื่นขอการเข้าสู่ตลาด (market access) ของสินค้าเกษตรของไทย ส่งออกไปยังต่างประเทศ เช่น มะม่วง มังคุด ลำไยทุเรียน ส้มโอ

2. **กลุ่มงานวินิจฉัยศัตรูพืชกักกัน** มีหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบ การทดสอบ การวินิจฉัยศัตรูพืชเกี่ยวกับศัตรูพืชที่มีความสำคัญทางกักกันพืชของสินค้าเกษตรที่นำเข้าและส่งออก เพื่อเป็นการสกัดกั้น (interception) ศัตรูพืช ทั้งนี้ การวินิจฉัยศัตรูพืชหรือการบ่งชี้ชนิดของศัตรูพืชอาจเกี่ยวเนื่องถึงกลุ่มวิจัยต่าง ๆ ภายในสำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช เช่น กลุ่มกีฏและสัตววิทยา กลุ่มวิจัยโรคพืช กลุ่มวิจัยวัชพืช รวมถึง การปฏิบัติงานร่วมกับด่านตรวจพืชสำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร ในการพิสูจน์ยืนยันการนำเข้าว่าสินค้าที่ส่งมอบเป็นไปตามข้อกำหนดการนำเข้าด้านสุขอนามัยพืชหรือไม่ เช่น การสุ่มตัวอย่างและการทดสอบ การตรวจสอบด้วยสายตา (การตรวจสอบทางกายภาพ) เพื่อหาศัตรูพืชและสิ่งปนเปื้อนที่ต้องห้ามอื่น ๆ การพิสูจน์ยืนยันการบำบัดด้วยความเย็นระหว่างการขนส่ง

สำหรับสินค้าเกษตรส่งออก ได้ดำเนินการพัฒนา ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกการส่งออก เช่น การตรวจสอบแปลงพืชเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์และออกผลการตรวจสอบว่าในระหว่างฤดูการเจริญเติบโตปลอดจากศัตรูพืชควบคุมตามที่ประเทศ

คู่ค้ากำหนด การออกผลการทดสอบหรือการพิสูจน์ยืนยันผลการทดสอบจากห้องปฏิบัติการอื่นที่กรมวิชาการเกษตรให้การยอมรับ เพื่อประกอบการขอและออกใบรับรองสุขอนามัยพืช

3. **กลุ่มงานกำจัดศัตรูพืชกักกัน** มีหน้าที่ทดสอบวิธีการปฏิบัติหรือการบำบัดที่เกี่ยวข้องกับศัตรูพืชควบคุมต่าง ๆ ของประเทศผู้นำเข้า เพื่อเป็นวิธีดำเนินการสำหรับการฆ่า การหยุดยั้งการทำงานหรือการกำจัดศัตรูพืชออกไป หรือการทำให้ศัตรูพืชเป็นหมัน หรือการทำให้พ้นสภาพความมีชีวิต เช่น การบำบัดด้วยความร้อน การฉายรังสี การรมแก๊ส กับสินค้าเกษตรเพื่อการส่งออก ตลอดจนการออกใบรับรองสุขอนามัยพืชกับสินค้าที่ประเทศผู้นำเข้ามีมาตรการสุขอนามัยพืชเฉพาะ เช่น การส่งออกมะม่วงมังคุด และส้มโอไปยังญี่ปุ่น

4. **กลุ่มงานเฝ้าระวังศัตรูพืชกักกัน** มีหน้าที่ดำเนินการเฝ้าระวัง เพื่อรวบรวมและบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการเกิดขึ้นหรือการไม่ปรากฏของศัตรูพืช โดยการสำรวจ การติดตาม หรือวิธีดำเนินการอื่น ๆ ซึ่งปฏิบัติงานร่วมกับกลุ่มวิจัยต่าง ๆ ภายในสำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช ซึ่งที่ผ่านมาได้ดำเนินการสำรวจและติดตาม รวมถึงการรายงานการเกิดขึ้น การปรากฏ หรือการไม่ปรากฏของศัตรูพืช ตลอดจนการควบคุมไปยังอนุสัญญาว่าด้วยการอารักขาพืชระหว่างประเทศ เช่น หนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด (*Spodoptera frugiperda*) หนอนใบมะเขือเทศ (*Phthorimaea absoluta*) ไวรัสสาเหตุโรคใบด่างมันสำปะหลัง (*Sri Lankan cassava mosaic virus*) นอกจากนี้ ยังได้ดำเนินการสำรวจและติดตามสถานะของศัตรูพืชเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการเข้าสู่ตลาดสินค้าเกษตรของไทย รวมถึงการเฝ้าระวังศัตรูพืชที่ยังไม่ปรากฏพบในประเทศไทย และศัตรูพืชที่เป็นข้อกังวลของคู่ค้า ซึ่งงานกักกันพืชถือเป็นเครื่องมือเชิงปฏิบัติหรือวิธีดำเนินการด้านสุขอนามัยพืช ส่วนการอารักขาพืชระหว่างประเทศเป็นแนวทางเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ โดยทั้งสองส่วนเสริมกัน ทั้งนี้ งานกักกันพืชช่วยในการสกัดกั้น การปฏิเสธสินค้าที่ส่งมอบที่

นำเข้า เนื่องจากความผิดพลาดที่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับสุขอนามัยพืช หรือการตรวจพบศัตรูพืช ในขณะที่ทำการตรวจสอบหรือทดสอบสินค้าที่ส่งมอบที่นำเข้า ในขณะที่การอารักขาพืช ระหว่างประเทศช่วยสร้างระบบป้องกันที่ครอบคลุมทั้งระดับชาติและนานาชาติ

แม้ว่างานกักกันพืชจะเป็นมาตรการสำคัญ แต่อาจไม่เพียงพอ เนื่องจากการค้าระหว่างประเทศมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การพัฒนาระบบอารักขาพืชระหว่างประเทศจึงมีความจำเป็นเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง เช่น การใช้เทคโนโลยีชีวภาพในการตรวจสอบศัตรูพืช การใช้ฐานข้อมูลกลางในการแลกเปลี่ยนข้อมูล และการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ ตลอดจนการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขตัวบทกฎหมายด้านการกักกันพืชให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพการณ์และอนุสัญญาว่าด้วยการอารักขาพืชระหว่างประเทศ

สุดท้ายนี้ จะเห็นได้ว่างานกักกันพืชและการอารักขาพืชระหว่างประเทศมีบทบาทสำคัญต่อความมั่นคงทางการเกษตรของประเทศ โดยเฉพาะในยุคที่การค้าและการเคลื่อนย้ายสินค้าเกษตรเป็นไปอย่างรวดเร็วและไร้พรมแดน การผนวกทั้งสองแนวทางเข้าด้วยกัน จะช่วยให้ประเทศไทยสามารถป้องกัน ควบคุม และลดความเสี่ยงจากศัตรูพืชต่างถิ่นหรือศัตรูพืชกักกันได้ อย่างยั่งยืน

เอกสารประกอบการเรียบเรียง

- กรมวิชาการเกษตร. 2533. การกักกันพืชในประเทศไทย. เอกสารวิชาการ เล่มที่ 13 ฝ่ายวิชาการ กักกันพืช กองควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร. กรุงเทพฯ. 83 หน้า.
- FAO (Food and Agriculture Organization of the United Nations). 2025. International Plant Protection Convention. Available at: [https:// www.ippc.int/en/](https://www.ippc.int/en/). Accessed: September 15, 2025.
- IPPC Secretariat. 2023. Glossary of phytosanitary terms. International Standard for Phytosanitary Measures No. 5. Rome, FAO on behalf of the Secretariat of the International Plant Protection Convention.
- IPPC Secretariat. 2024. International Plant Protection Convention (1997). Second edition. Rome, FAO on behalf of the Secretariat of the International Plant Protection Convention.
- Johanna, M. 2018. The Origin of the Word 'Quarantine'. Available at: <https://www.sciencefriday.com/articles/the-origin-of-the-word-quarantine/>. Accessed: September 15, 2025.
- WTO (World Trade Organization). 2025. Agreement on the Application of Sanitary and Phytosanitary Measures. Available at: https://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/sps_e.htm. Accessed: September 15, 2025.